

УДК 636.082.4

**ВІДТВОРЮВАЛЬНА ЗДАТНІСТЬ БУРОЇ ХУДОБИ ЛЕБЕДИНСЬКОЇ ТА
ШВІЦЬКОЇ ПОРІД У СТАДІ З ПОМІРНОЮ МОЛОЧНОЮ
ПРОДУКТИВНІСТЮ**

О.Б. Сушко, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий
співробітник

*Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України,
Україна*

В.І. Ладика, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік
Національної академії аграрних наук України

Сумський національний аграрний університет, Україна

Г.О. Єлецький, аспірант (науковий керівник: доктор сільськогосподарських
наук, професор В.І. Ладика)

Сумський національний аграрний університет, Україна

Репродуктивна здатність великої рогатої худоби є одним із найважливіших факторів молочного тваринництва. Нормальна відтворювальна функція тварин забезпечує стабільне виробництво високоякісного молока, ремонт стада та економічну ефективність виробництва. Серед бурих порід, яких розводять в Україні, значний інтерес становлять лебединська та швіцька породи, що характеризуються гарними молочними якостями, міцною конституцією та високими репродуктивними властивостями.

Лебединська порода виведена в Україні, в Лебединському районі Сумської області, шляхом схрещування місцевої сірої української худоби з швіцькою породою. Перші стада цієї породи були створені харківськими селекціонерами під керівництвом О.Ю. Яценко [4]. В теперішній час

селекційну роботу з цією породою проводять сумські селекціонери-науковці В.І. Ладика, Ю.І. Скляренко, Ю.М. Павленко, В.В. Вечорка та інші [1].

Швіцька порода, що визнана однією з найстаріших молочно-м'ясних порід у світі, активно використовується в молочному виробництві України та прекрасно адаптувалась до зони Лісостепу та Полісся [2]. В країні існують як великі господарства з інтенсивним виробництвом молочної продукції на промисловій основі, так і середні господарства з помірною молочною продуктивністю, які займаються розведенням бурої худоби цих порід. До останніх відноситься і племзавод «Михайлівка» Сумської області, де було проведене дослідження. Це сільськогосподарське підприємство утримує молочне стадо загальною кількістю близько 200 голів. Воно виробляє високоякісне молоко з вмістом жиру 4,5-4,6 %, білка 3,3-3,4 %. Молочна ферма забезпечена концентрованими, грубими та соковитими кормами досить високої якості, проте раціони (зокрема кількість концентрованих кормів) розраховані на отримання помірної продуктивності 5500-6000 кг молока в рік від корови. Середня продуктивність, на думку фахівців господарства, забезпечує отримання високоякісного молока при мінімальних затратах на білкові кормові добавки, синтетичні вітамінні засоби та ветеринарні препарати. Штучне осіменіння проводиться переважно за спонтанною (природною) охотою. Для корів, у яких спостерігається затримка прояву статевої циклічності після пологів, застосовуються методи гормональної стимуляції [3], для тварин з «тихою» охотою – простагландин-релізінгову синхронізацію. Штучне осіменіння корів і телиць здійснюється ректоцервікальним методом.

Метою дослідження було вивчити та провести ретроспективний аналіз показників відтворення стада лебединської та швіцької порід. Зроблено аналіз основних показників, що характеризують відтворювальну здатність корів і телиць за 6 років. Для досліджень використовували обробку первинної зоотехнічної документації з застосуванням методів аналізу, синтезу та біометричної обробки. Встановлено ряд середніх показників для кожної з порід, а саме:

лебединська порода

- запліднюваність від першого осіменіння, % – $83,6 \pm 1,26$;
- сервіс-період, днів – $121,3 \pm 1,40$;
- міжотільний період, днів – $406,3 \pm 1,52$;
- тривалість сухостійного періоду, днів – $65,2 \pm 0,75$;
- вихід телят на 100 корів, % – $88,5 \pm 0,62$;

швіцька порода

- запліднюваність від першого осіменіння, % – $84,9 \pm 1,47$;
- сервіс-період, днів – $121,2 \pm 1,51$;
- міжотільний період, днів – $406,2 \pm 1,93$;
- тривалість сухостійного періоду, днів – $61,0 \pm 3,95$;
- вихід телят на 100 корів, % – $89,2 \pm 0,40$.

На підставі проведеної роботи зроблено висновок, що корови лебединської та швіцької порід за помірної молочної продуктивності демонструють відмінну репродуктивну здатність. Спостерігається висока заплідненість від першого осіменіння, проте існують проблемні тварини (до 20 %), які важко запліднюються та збільшують показники сервіс– та міжотільного періодів стада. Для таких корів рекомендується застосування спеціальних засобів гормональної активізації та корекції репродуктивної функції.

Список використаних джерел

1. Ладика В.І., Скляренко Ю.І., Павленко Ю.М., Вечорка В.В., Чернявська Т.О., Малікова А.І., Кучкова Т.П. Сучасна генеалогічна структура лебединської породи та шляхи її збереження. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Тваринництво, 2023. № 3. С. 31-39. <https://doi.org/10.32782/bsnau.lvst.2023.3.5>
 2. Ладика В.І., Скляренко Ю.І., Павленко Ю.М., Вечорка В.В., Малікова А.І. Сучасна генеалогічна структура плідників швіцької породи, які використовуються в Україні. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія: Тваринництво, 2024. № 2. С. 83-90. <https://doi.org/10.32782/bsnau.lvst.2024.2.12>
 3. Сушко О.Б., Седюк І.Є., Єлецька Л.М., Хмельков В.М., Савельєва М.С. Система заходів щодо нормалізації процесів відтворення у господарствах із промисловою технологією ведення скотарства. Аграрна наука виробництву, 2024. Вип. 1. С. 54.
 4. Яценко О.Ю. Лебединська порода великої рогатої худоби. Сільськогосподарська енциклопедія. 1953. С. 8-9.
 5. Яценко О.Ю., Кириченко Г.О. Поліпшення продуктивних якостей худоби лебединської породи. Соціалістичне тваринництво, 1954. № 12.
-

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ**

І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

**ФАКУЛЬТЕТ ТВАРИННИЦТВА ТА
ВОДНИХ БІОРЕСУРСІВ**

**КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОБНИЦТВА
МОЛОКА ТА М'ЯСА**

НАУКОВІ І ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ТВАРИННИЦТВА У ХХІ СТОЛІТТІ

**Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
присвяченої 95-річчю від дня народження доктора
сільськогосподарських наук,
професора, академіка УАН
Григорія Олександровича Богданова
6-7 березня 2025 р.**

Київ - 2025

УДК 636:001.8«XXV»(092)
М 33

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «*Наукові і технологічні виклики тваринництва у XXI столітті*», присвяченої 95-річчю від дня народження доктора сільськогосподарських наук, професора, академіка УААН Г. О. Богданова, м. Київ, НУБіП України, 6-7 березня 2025 року. 192 с.

Матеріали конференції подано у авторській редакції.